

Rusland door de ogen van satirisch weekblad 'Krokodil'

[360 Magazine](#) | 28 januari 2015 - 06:35

De aanslagen in Parijs zorgden ook in Rusland voor hevige discussie over de vraag hoever je mag gaan met grappen over religie. De makers van het legendarische satirische tijdschrift Krokodil tonen met een archiefselectie hoe in communistisch Rusland satire werd bedreven. De onafhankelijke online krant Meduza ging op bezoek bij de redactie.

Krokodil werd in 1922 in Moskou opgericht. Het blad, dat als logo een rode krokodil met een hooivork had, verscheen drie keer per maand en was aanvankelijk bedoeld als gratis bijlage bij de krant De Arbeider, om de oplage te vergroten. Door de intelligente humor en bijdragen van beroemde cartoonisten en auteurs als Majakovski werd Krokodil al gauw razend populair. Mikpunt van spot waren de ambtenarij, de arbeidersklasse en de Orthodoxe Kerk, maar ook religieuze minderheden als joden en moslims werden niet gespaard. Hoewel het in de Sovjet-Unie riskant was een loopje te nemen met de gevestigde orde, genoot Krokodil relatief grote vrijheid. Alleen ideologische zaken en de hogere rangen van de Communistische Partij waren verboden terrein.

'Grappig was het nooit, wel bijtend,' aldus huidig hoofdredacteur Sergej Mostovsjikov. In 2005 blies hij het tijdschrift, dat na de val van de Sovjet-Unie ophield te bestaan, nieuw leven in. Volgens Mostovsjikov is er in het huidige Rusland een schrijnend gebrek aan een satirische blik op de samenleving en de gebeurtenissen in de wereld.

Vorig jaar begonnen de makers met het heruitgeven van de oude cartoons. De herdruk, in twaalf delen, vindt plaats in het kader van het project 'Geschiedenis van de twintigste eeuw door de ogen van Krokodil', waarmee de makers de confrontatie aan willen gaan met het moeilijke verleden en de Russen een spiegel willen voorhouden. Als steunbetuiging aan de Franse collega's van Charlie Hebdo plaatste het blad een hele reeks religieuze cartoons op zijn Facebookpagina.

Die actie kon op weinig begrip rekenen van de Orthodoxe Kerk. Aartspriester Dmitry Smirnov riep de redactie via zijn blog op om af te zien van publicatie. Volgens de priester maken de satirici gelovigen belachelijk en vernederen ze het Russische volk, puur voor financieel gewin. De cartoons zouden bovendien bijdragen aan spanningen in de samenleving.

Rusland kent een rijke traditie van politieke satire. Al in de zeventiende eeuw dreven satirici de spot met de Orthodoxe Kerk, maar evengoed met Peter de Grote, die met zijn verlangens Rusland te verwestersen de kerk als zijn tegenstander zag en haar hervormde. Het tijdschrift Krokodil bereikte in de Sovjet-Unie een legendarische status. In 1935 liet de redactie een vliegtuig bouwen in de vorm van een krokodil waarmee zogenaamde 'agitvluchten' werden uitgevoerd. Op zijn eerste vlucht legde het vliegtuig, een exemplaar van de Oekraïense vliegtuigbouwer Antonov voorzien van staartschubben en een krokodillenkop, maar liefst zeventuizend kilometer af langs vijftien steden.

Door Eva Cukier

Tags: [cartoons](#) [Rusland](#) [humor](#) [satire](#)